

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til udenrigsministeren af Lembourn m. fl.

(Forespørgslen findes i tidenden sp. 4459).

Formanden: Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 38) findes i tidenden sp. 1932, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 481).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om apotekervæsenet.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 39) findes i tidenden sp. 1932, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 481).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Thisted Knudsen: Jeg vil gerne have lov at understrege, at jeg synes, udvalget i sit arbejde har nået et meget smukt resultat. Jeg vil gerne understrege, at de betragt-

ninger, som jeg på mit partis vegne gjorde gældende under sagens første behandling, egentlig har mødt venlig forståelse hos den højtærede indenrigsminister.

Vi har i hvert fald opnået, at man til sundhedsstyrelsens apotekerafdeling får knyttet en praktiserende apoteker som rådgiver. Derved opnår man, at jordforbindelsen bliver bragt i orden på ny, og dermed erklærer vi os tilfredse.

Det andet spørgsmål, som jeg rejste under førstebehandlingen, vedrørte sundhedsstyrelsens organisation og i forbindelse dermed navnlig lægerådet. Her finder jeg også anledning til at takke den højtærede indenrigsminister. Jeg lægger ikke skjul på — det vil jeg gerne understrege i dag — at jeg i hvert fald har beundret den opbygning af sundhedsstyrelsen, der fandt sted i sin tid i et samarbejde mellem indenrigsminister Bertel Dahlgaard og daværende medicinaldirektør Johannes Frandsen. Vi var derfor bekymrede, da indenrigsministeren begyndte at pille ved denne opbygning og ville afskaffe lægerådet med de 2 folkevalgte repræsentanter. Nu kommer dette lægeråd vedblivende til at bestå. Spørgsmålet er så, hvad man vil bruge det til. Jeg personlig mener, at hvis man vil bruge det, kan man gøre det. Hvis man ikke vil, ja, så vil det ingen nytte være til, det erkender jeg.

Men problemer vedrørende lægerne er der, og jeg må i dag have lov til på ny at understrege, at vi på sygehusene står og mangler yngre læger. Vi kan erklære os magtesløse; vi kan intet gøre. Det er måske ikke helt rigtigt, men problemet trænger sig på, og det er nu et spørgsmål, om ikke den højtærede indenrigsminister også kommer til at gå ind i denne sag, selv om det måske på forhånd kan synes, at mulighederne er små. Den højtærede indenrigsminister ved, at der i dette øjeblik ikke er opnået nogen overenskomst med studenterne. Disse studenter hjælper for øjeblikket sygehusene i meget stort tal. Vi har inden for sygehusvæsenet tilbudt dem lønninger, der stiger i forhold til yngre lægers løn, d. v. s. 75 pct. af den løn, som en yngre læge får. Alligevel har man sagt nej.

Det er oplyst her i tinget, at en lægeuddannelse koster samfundet ca. 200.000 kr.

[Thisted Knudsen.]

Hvem kan tale et fornuftigt ord her? Det er dog også en uddannelse for en medicinsk student at være på et sygehus. Jeg mener, at det er den øjeblikkelige situation, hvor der er mangel på læger, der gør sig gældende, og at denne situation udnytttes. Det vil efter min opfattelse være rigtigt, at nogen tager et initiativ og taler fornuft i denne sag; det kan være den højtærede indenrigsminister, det kan være sundhedsstyrelsen, det kan være Lægeforeningen, jeg er ligeglad, men der må i hvert fald være fornuft i tingene, når man vil det rigtige.

Men jeg takker altså den højtærede indenrigsminister. Må jeg ikke gøre det ved at sige, at den, der overvinder sit sind, er større end en kejser, der overvinder en stad. Jeg synes egentlig, at den højtærede indenrigsminister i denne sag er blevet næsten større end en kejser, og jeg takker altså for den saglige imødekommelse af de ønsker, vi har haft, og anbefaler herefter forslag til lov om ændringer i lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse.

Holm Tved: Jeg skal ikke blande mig i den diskussion, som det ærede medlem hr. Thisted Knudsen her rejste om studenterne. Jeg ser for så vidt ikke, at det kommer udvalgsarbejdet ved. Lad det blive en sag mellem den højtærede indenrigsminister og det ærede medlem.

Der er i udvalget holdt 6 møder, og vi har herunder haft samråd med den højtærede indenrigsminister. Udvalget kan enstemmigt indstille forslag til lov om ændringer i lov om apotekervæsenet til vedtagelse.

Vedrørende forslag til lov om ændringer i lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse har der været delte meninger i udvalget. Der var stærke ønsker om at bibeholde lægerådet, og ved samråd med den højtærede indenrigsminister blev man enig om, at der skulle stilles ændringsforslag, som imødekom dette ønske.

Jeg kan med disse bemærkninger indstille de to lovforslag til vedtagelse. De er nøje sammenhængende og er også behandlet under ét.

Det ærede medlem hr. Morten Lange har taget forbehold over for ændringsforslag nr. 1 og 2, og jeg går ud fra, at det ærede medlem selv vil redegøre for dette forbehold.

Knud Thomsen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Hagen Hagensen, ikke har kunnet komme til stede ved denne andenbehandling, har jeg lovet på hans vegne at fremkomme med en ganske enkelt bemærkning vedrørende forslag til lov om ændringer i lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse.

Allerede ved første behandling interessererede det ærede medlem hr. Hagen Hagensen sig som vort partis ordfører for spørgsmålet om tilkaldelse af de særligt sagkyndige og var bl. a. inde på, om sundhedsstyrelsen kan, eller om styrelsen skal tilkalde særligt sagkyndige. Jeg vil gerne bekræfte, at vi under udvalgsbehandlingen har fået oplyst af den højtærede indenrigsminister, at det i og for sig må betragtes som en selvfølge, at såfremt der bliver brug for sagkyndige, vil de blive tilkaldt.

Ud over denne bemærkning, som jeg altså har fremsat på vort partis ordførers vegne, vil jeg gerne selv komme tilbage til et enkelt punkt, som vi drøftede under et af de samråd, vi havde med den højtærede indenrigsminister. Det var et punkt, som vi diskuterede meget fritsvævende, og som heller ikke kunne finde sin løsning under udvalgsarbejdet, nemlig spørgsmålet om den udvidelse af recepttvangen, som sundhedsstyrelsen stadig væk foretager. Det forholder sig sådan, at recepttvangen stadig skærpes; stort set bliver det vel efterhånden til, at man ikke i håndkøb på et apotek kan få noget som helst, der er stort stærkere i sin virkning end et glas vand. Vand er en god ting, men medicin har også sin betydning.

Det er oplyst af den højtærede indenrigsminister, at den begrænsning, som man har forsøgt at gennemføre for udleveringen af visse medicinalvarer eller medikamenter, der stod på grænsen til farezonen, ved at reducere salget til kun at måtte finde sted i 20 stk.s pakninger, faktisk ikke har vist sig at have den fornødne forebyggende virkning; forbruget har ikke vist nogen nedgang i den anledning. Nu har jeg ingen som helst mulighed for at kritisere dette forhold. Det er sundhedsstyrelsen, der kender forholdene, det er sundhedsstyrelsen, der kender pilleforbruget, og det er sundhedsstyrelsen, der bedst kan have en mening om, hvad man kan forbyde, og hvad man kan holde frit.

[Knud Thomsen.]

Sundhedsstyrelsens kurs er altså øjensynlig den, at pilleforbruget er så stort, at man må holde befolkningen lidt stramt i tøjlerne, og det kan jeg acceptere. Men det, jeg kom ind på under udvalgsbehandlingen, var, at der i den danske pilleslugende befolkning trods alt findes mange mennesker af den type, som man vil betegne som „den fornuftige mand“ eller „den besindige mand“ — uden at jeg dermed har sagt, at den ikke også kan omfatte tilsvarende kategorier af kvinder. Denne fornuftige og besindige mand kan jo gå hen og få stærk hovedpine eller stærk tandpine, eller han kan tænke på at begive sig ud på en rejse til søs eller i luften, hvor han kan blive udsat for de tilskikkelser af højst ubehagelig art, der nu engang kan knytte sig til en sørejse eller en flyverejse. Alle disse ubehageligheder vil han gerne beskytte sig imod ved på forhånd at indtage medikamenter. Denne fornuftige mand kan, som forholdene er for øjeblikket — og endnu mere, når forholdene nu skærpes yderligere — kun gøre et af to: enten ingenting gøre — han kan drikke et glas vand og håbe på, at det hjælper — eller også på forhånd gå til læge og forsøge at få en recept. Hvis han er kommet igennem denne skærsild uden af lægen at blive opfattet som narkoman, kan han få en recept, og han kan så som regel købe 25-50 piller, hvoraf han i sit specielle tilfælde, det være sig mod søsygens rædsler eller tandpinen, bruger 2-3 piller, medens resten af pillerne går ind i det bekendte familie-medicinskab til fri afbenyttelse inden for familien eller endog blandt familiens venner, uden at man på nogen som helst måde kan kontrollere dette.

Med al respekt for sundhedsstyrelsens stærke begrænsning af de midler, som kan fås i håndkøb på apoteket, har jeg derfor rejst det spørgsmål — og rejser det igen her ved lovforslagets anden behandling — om den højtærede indenrigsminister ikke kunne tænke sig med sundhedsstyrelsen at overveje muligheden for at åbne adgang til receptfrit håndkøb af helt små doser. Jeg kan fornuftigvis ikke sige, hvor små doserne bør være, men der foresvæver mig en ordning med håndkøbspakninger à 2-5 stk., sådan at de passer til det enkelte tilfælde af søsyge eller tandpine. Det er ganske givet,

at sådanne små pakninger vil blive meget dyrere, når de skal sælges på apoteket; men jeg kan ikke se, det skulle spille nogen væsentlig rolle for den mand, jeg hele tiden refererer til, nemlig den fornuftige og besindige mand, der kun ønsker at dække et enkelt forbrug, om to piller skal koste ham 50 øre eller 1 kr. På den anden side vil prisen blive meget høj, hvis nogen vil forsøge at dække et uønsket forbrug ved at gå omkring fra det ene apotek til det andet og købe op; hvis håndpakningerne desuden er meget små, vil noget sådant yderligere blive stærkt besværliggjort.

Jeg har som sagt ingen mening om, hvordan apotekerne, medicinalindustrien o. s. v. vil se på dette. Jeg har kun ønsket at nævne dette som et eksempel på et område, hvor den besindige og fornuftige mand burde have lov til at erhverve sig en vis bevægelsesfrihed inden for de tvangsmæssige rammer, sundhedsstyrelsen har fastlagt, og som jeg i øvrigt ganske skal bøje mig for.

Svend Haugaard: Jeg skal blot ganske kort sige, at jeg kan tilslutte mig de bemærkninger, der lød fra det ærede medlem hr. Thisted Knudsen. Jeg er tilfreds med, at man bibeholder lægerådet, og med, at en praktiserende apoteker bliver knyttet til sundhedsstyrelsen som rådgiver i sager, der vedrører apotekervæsenet.

Jeg vil endvidere gerne berøre et emne, som jeg nævnte ved første behandling, og som jeg også har nævnt i udvalget — det blev for øvrigt berørt for et øjeblik siden — nemlig recepttvangen, som i høj grad belaster sygekasser og læger. I reglen går det jo sådan, at de, der er meget ivrige efter at få fat i de forskellige midler, trods alt også får dem. Jeg vil derfor henstille til den højtærede indenrigsminister at overveje, om det ikke stadig burde være muligt at få visse portioner af disse midler i håndkøbsalg, eventuelt, som det her blev foreslået, i ganske små pakninger. Man kan så i øvrigt prøve at opdrage befolkningen ved i disse pakninger at indlægge en bemærkning om, hvad der kan ske ved misbrug. Man må dog trods alt håbe på, at der er en smule fornuft at appellere til også på dette punkt.

Morten Lange: Den lovgivning, vi her beskæftiger os med, har jo ikke til formål

[Morten Lange.]

at revolutionere sundhedsvæsenet i Danmark. Det tør vistnok siges, at det er en overordentlig beskeden reform, der har været tilsigtet. Det er naturligvis altid udmærket, at vi i samme forbindelse kan få lejlighed til at dyrke forskellige af de områder, som loven vedrører, og forhandlingerne i udvalget har jo strakt sig langt videre end til lovens tekst og sigte. Jeg tror, det kan siges på den måde, at de ønsker, som vi nu her har hørt genfremsat, er typiske talerstolsønsker. Det har ikke været muligt under udvalgsarbejdet at finde noget, der bare mindede om en antydning af, at en svækket praksis over for recepter ville være rimelig, eller at man ville nå noget som helst ved små pakninger og alt det andet, som er blevet fremført her. Det er derfor ganske interessant, at vi nu igen skal opvartes med det. Sådan kan man også klare en andenbehandling. Jeg kalder det drøvtyggeri; men lad det nu være.

Når jeg vil benytte lejligheden til at sige noget andet i tilknytning til dette lovforslag, er det, fordi behandlingen af dette ikke særlig vigtige lovforslag har givet mig et udmærket bevis på, hvordan det i dette land kan være uhyre vanskelig at komme videre, specielt at komme af med noget, hvorom det indtil det overordentlig klare er dokumenteret, at det åbenbart ikke har nogen livskraft. Den høje regering bliver fra tid til anden angrebet for sin mangel på sparsommelighed, og man vil sikkert, hvis man giver sig til at analysere denne manglende sparsommelighed, bedst kunne bevise den ved at gennemgå alle de områder, hvor man opretholder udgifter til ting, der ikke længere er nødvendige, men som man ikke kan komme af med.

Den højtærede indenrigsminister var kommet til os med et udmærket forslag om at nedlægge et såkaldt lægeråd, som åbenbart ikke længere eksisterede, som ikke havde nogen praktiske opgaver, men som — og det er dér, det alvorlige kommer ind — kræver tid af de mennesker, der skal deltage i dets møder, kræver tid af de folk, der skal forberede dem, og tid og penge falder i den forbindelse ganske nøje og intimt sammen. Imidlertid lykkedes det åbenbart for det ærede medlem hr. Thisted Knudsen ved en overordentlig voldsom og pågående pro-

paganda i udvalget at få institueret, at noget, der minder om et lægeråd, stadig skal overleve. Jeg håber, at det vil, om ikke kunne blive indføjet i lovens tekst, så dog i dens ånd, at disse årlige møder må blive kaldt for Thisted Knudsen-møder. Det vil være en rimelig betegnelse. Hvis der kommer noget godt ud af det, gud bevares, så går æren til den, som æres bør; men min fornemmelse er, at det ærede medlem meget hurtigt vil sætte sig i gang for, at denne benævnelse må blive afskaffet og med den møderne.

Jeg har taget forbehold over for ændringsforslagene. De forekommer mig dog ærlig talt ikke at være af en sådan art, at jeg føler trang til at instituere knæbøjninger i det høje ting i den anledning. Man skal altså ikke for min skyld foretage afstemning. De må gerne passere. Men jeg benytter lejligheden til at fremhæve — specielt da der ikke er nogen tvivl om, hvor ansvaret ligger i hvert fald i denne sag, nemlig hos partiet venstre — at her har regeringen prøvet at gennemføre noget, der trods alt kunne spare nogle håndører, og så har andre sat sig imod, at man ville spare ved at smide det væk, der ikke er noget værd. Hvis en regering ikke engang kan komme igennem med det, kan man ikke bebrejde den, at den ikke kan spare.

Jeg håber, at jeg for en gangs skyld igen har kunnet hjælpe regeringen med lidt inspiration i retning af at holde sparekniven til dér, hvor noget kan skæres væk, ikke dér, hvor der er noget, der kan gro.

Iver Poulsen: Af gode grunde kan jeg ikke udtale mig om, hvad der er foregået i udvalget, men jeg kan ganske kort sige, at de uafhængige kan tiltræde de ændringsforslag, der er stillet, og vil stemme for de to lovforslag ved tredje behandling.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Jeg takker udvalget for indstillingen.

Hvad ændringsforslagene angår, henviser jeg til de bemærkninger, det ærede medlem hr. Thisted Knudsen gjorde, men vil dog gerne sige, at det lægeråd, der fremtræder nu, er ikke det samme lægeråd, som eksisterer efter den gældende lov, simpelt hen derved at det ikke har de samme beføjelser. Jeg henviser til, at det af betænkningen

[Indenrigsministeren.]

fremgår, hvad opgaven vil være for lægerådet, og jeg vil gerne føje til, at enten vi havde haft dette ændringsforslag eller spørgsmålet blot havde været nævnt i betænkningen, har det hele tiden været hensigten et par gange om året at indkalde disse konsulenter til en generel drøftelse af sundhedsstyrelsens forhold. Jeg kunne imidlertid intet have imod, at der blev optaget en sådan bestemmelse i loven, når den fik den karakter, den har fået. Man kan diskutere, om det var rimeligt og nødvendigt, at de kommunale organisationer blev repræsenteret, men når der fra anden side blev lagt så megen vægt derpå, kan jeg ikke se nogen grund til, at jeg skulle gå imod det.

Derfor kan jeg heller ikke forstå, at det ærede medlem hr. Morten Lange farer så forfærdelig voldsomt frem imod dette; men jeg forstod dog også, at det ærede medlem var klar over, at der ikke var anledning til at føre krigen, jeg havde nær sagt til den yderste grænse; i hvert fald ville det ærede medlem ingen knæbøjninger have for sagen.

Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen nævnte det aktuelle spørgsmål om de lægestuderendes lønforhold. Det er ikke udelukket, at sagen kan have i indenrigsministeriet, og så må vi jo se på den. I øjeblikket forhandles der mellem parterne, og disse forhandlingers resultat bør vi alle afvente. Jeg er klar over, at der er en tidsfrist.

Til det ærede medlem hr. Knud Thomsen og dermed også til det ærede medlem hr. Svend Haugaard vil jeg sige, at de nu fra første behandling genoptagne bemærkninger omkring recepttvangen og det konkrete forslag, som det ærede medlem hr. Knud Thomsen stillede om receptfri håndkøb i små doser, skal blive taget op til drøftelse med sundhedsstyrelsen med hele den alvor, som sagen fortjener. Det drejer sig her om, hvad voksne, fornuftige mennesker finder på, og det tager vi meget, meget alvorligt.

Jeg takker for tilslutningen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 3 og § 2, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i lov om apotekervæsenet.

§ 1, ændringsforslaget og § 2, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om oprettelse af det sociale boligbyggeris prioriteringsfond (boligfonden) [af Aksel Larsen m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 131) findes i tillæg A. sp. 2017, fremsættelsen i tidenden sp. 3290).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Boligministeren (Kaj Andresen): Inden jeg kommenterer det foreliggende lovforslag, vil jeg gerne fremsætte nogle mere generelle bemærkninger om de forhold, det berører.

Det er ubestrideligt, at et af de største problemer i den boligpolitiske situation er